



# ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ  
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ  
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

*ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ*

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ 93

ΤΕΥΧΟΣ 833

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

Ιωάννου Γ. Κουρεμπελέ, *Λόγος Θεολογίας Α'*, Έκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009, σς.467

Πρόκειται για ένα πόνημα ενός θεολόγου επιστήμονα (ό Ι. Γ.Κουρεμπελές είναι Έπικ. Καθ. στο τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ.) πού άκουμπάει στο σήμερα και άφουγκράζεται τόν προβληματισμό του σύγχρονου ανθρώπου για τά θεολογικά δρώμενα και όχι μόνο. Είμαι μία προσπάθεια νά φωτισθούν εκείνα τά έρωτήματα πού άφορούν τό σωτηριολογικό πρόβλημα του πεπερασμένου ανθρώπου, τά όποια άπασχόλησαν τήν θεολογική σκέψη στο παρελθόν και άναδιατυπώνονται στο σήμερα μέσα από τήν δυτική κυρίως σκέψη.

Τό περιεχόμενο του βιβλίου διαρθρώνεται μέσα από πέντε μελετήματα στα όποια ξεδιπλώνεται ή άγωνία του συγγραφέα για τό θέμα πού κυρίως τόν άπασχολεί, πού δέν είναι άλλο από τήν οικουμενικότητα του Λόγου και πώς αυτή είναι άπόλυτα συνυφασμένη στο σαρκωμένο θεανδρικό πρόσωπο του Χριστού. Έτσι στο πρώτο μελέτημα παρατηρείται ή ανεπάρκεια του «Λογοκεντρισμού» όπως αυτή εκφράζεται από έναν σύγχρονο δυτικό θεολόγο τόν J.Duruis. Ο συγγραφέας (άπό έδω και στο έξης Ι.Γ.Κ.) άντιπαρατίθεται στον έντονο άποφατισμό του δυτικού θεολόγου πού ύποστηρίζει ότι τό σωστικό έργο του Χριστού περιορίζεται από τήν δράση του ιστορικού Ίησου. Ο έγκεντρισμός μέσα στο χριστολογικό δόγμα της Χαλκηδόνας είναι ή απάντηση πού προτείνει ό Ι.Γ.Κ. στην από-ιστοριοποίηση του προσώπου του Λόγου, ή όποια τελικά βλάπτει τήν οικουμενική προοπτική στην έμπρακτική αναφορά.(σελ.68).

Ένώ στο προηγούμενο μελέτημα ό συγγραφέας άντιπαρατέθηκε στον άκρατο άποφατισμό του J.Duruis, στο δεύτερο μέρος του βιβλίου του καταφέρεται στον ήθικιστικό κίνδυνο πού όδηγεί μοιραία ή άκραία καταφατική θεολογία του σεβ.έπισκόπου Περγάμου Ιωάννη Ζησιούλα. Τό θέμα είναι ή ταύτιση της Έκκλησίας μέ τήν Εύχαριστία, πού κάνει ό σεβασμιότατος και τό έξουσιαστικό δικαίωμα πού δίνει στον κάθε έπίσκοπο νά άποτελεϊ στην ουσία τό θεμέλιο λίθο της. Είμαι ένδιαφέρον τό γεγονός πού έπισημαίνει ό Ι.Γ.Κ. ότι στην προσπάθεια πού κάνει ό σεβασμιότατος νά άντιπαρέλθει τόν σχολαστικισμό της Δύσης όσον άφορά τή διαστολή της Έκκλησίας μέσα στα μυστήριά της, στην ουσία εισάγει

ὁ ἴδιος ἓνα σχολαστικό πνεῦμα μέ τήν ταύτιση Ἐκκλησίας καί Εὐχαριστίας. Ἡ σκέψη τοῦ συγγραφέα ξεδιπλώνεται σέ μία σειρά λογικῶν ἐπιχειρημάτων πού σκοπό ἔχουν νά δείξουν στόν καλοπροαίρετο ἀναγνώστη ὅτι ἡ εὐχαριστιακή μετοχή δέν εἶναι κλειστή ἀναφορά καί λειτουργεῖ πραγματικά ὅταν δοκιμάζεται ἐκτός ὁρίων(σελ. 123). Αὐτό πού τονίζει ιδιαίτερα ὁ Ι.Γ.Κ. εἶναι ὅτι τό σῶμα τοῦ Λόγου ἐκκλησιάζει ὅλους τούς ἀνθρώπους εἴτε τό θέλουν εἴτε ὄχι καί ἡ Ἐκκλησία ὡς σῶμα Χριστοῦ μετέχοντας στήν ὁμοουσιότητα τοῦ Λόγου ὀφείλει νά βιώσει καί τήν ἐν Χριστῷ ὁμοουσιότητά της μέ τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἐξάλλου ὅπως γράφει καί ὁ ἴδιος (σελ. 155) ἡ ἐννοια τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι στατική(ἐνιστική) ἀλλά κινητική(πληθυντική). Ὅσον ἀφορᾷ τό δεύτερο σκέλος τοῦ θέματος σχετικά μέ τήν ἐξουσία τοῦ ἐπισκόπου θά ἀναφέρω μία φράση τοῦ Ρ.Ντεμπρέ πού τήν παραθέτει ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας(σελ. 136): «Μέσα σέ δύο γενιές ὁ περιπλανώμενος ἀπόστολος ἀντικαταστάθηκε ἀπό τόν μόνιμα ἐγκατεστημένο ἐπίσκοπο».

Τό τρίτο μελέτημα ἀποτελεῖ τόν κεντρικό ἄξονα τῆς σκέψης τοῦ συγγραφέα ὅπου παρουσιάζεται μέ πολύ εὐγλωττο τρόπο ὁ «καημός» του γιά τήν ἐλπίδα πού χαρίζει ὁ Λόγος στήν ἀνθρωπότητα μέσα ἀπό τήν ὁμοουσιότητά Του μ' αὐτήν. Ο Ι.Γ.Κ. ξεκινᾷ ἀπό μία παραδοχή ὅτι στήν σημερινή ἐποχή τό σῶμα διώκεται καί ὡς ἐννοια ἀλλά καί ὡς κοινός τόπος γιά τήν θεολογία. Ἡ ἀναγνώριση του αὐτή βέβαια συμβαδίζει μέ τήν σκέψη τοῦ ἐπίσης διακεκριμένου θεολόγου Χρ. Σταμούλη (Ἀν.καθηγητή τοῦ τμήματος Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ.) ὅπως αὐτή ἐκφράζεται στό καινούργιο του ἔργο "Ἐρως καί Θάνατος" ἐκδ. Ἀκρίτας. Ο Ι.Γ.Κ. στήν παρούσα μελέτη ἀναδεικνύει τήν σχέση πού ἔχει ὁ ὀριακός καί κτιστός ἀνθρωπος μέ τό ἄκτιστο, μέσα ἀπό τήν συγκατάβαση τοῦ Θεανθρώπου καί τό γεγονός ὅτι ὁ ἴδιος φόρεσε τήν ἀνθρώπινη σάρκα γιά νά πλησιάσει τό πλάσμα του. Ἡ ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας πού ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι τό παντοσινό αἶτημα τῶν καιρῶν γιά τόν πεπερασμένο ἀνθρωπο, γίνεται ἀπτή, κατανοητή καί πάνω ἀπ' ὅλα μετέχεται στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Τό ἀνοιγμα τοῦ ἀνθρώπου ἐντός τῆς ὁμοουσιότητας τοῦ Λόγου κοινωνικοποιεῖ τόν ἑαυτό του στόν χώρο τῆς συμπόνιας καί τῆς θεανθρωπιάς (ὄρος τοῦ συγγραφέα): αὐτό εἶναι ἀνάσταση κατὰ τόν συγγραφέα. Σέ ἀντίθετη περίπτωση ὁ αὐτοπεριορισμός τοῦ ἀνθρώπου στό Ἐγώ του καί ἡ περιχαράκωσή του, ἀποτελεῖ ἁμαρτία. Ἀξιόλογη εἶναι ἡ θέση τοῦ Ν.Μπερδιάγιεφ πού μας θυμίζει ὁ συγγραφέας: «Ἡ σωτηρία μου προϋποθέτει τήν σωτηρία τοῦ ἄλλου, τοῦ πλησίον μου, τήν παγκόσμιαν σωτηρίαν, τήν σωτηρίαν ὁλόκληρου τοῦ κόσμου καί τήν μεταμόρφωσιν αὐτοῦ» (σ.252).

Στά δυό τελευταία μελετήματα παρουσιάζονται οί κρίσεις του συγγραφέα πάνω σέ κείμενα πού έπεξεργάστηκε ό ίδιος θεολογικά καί μάς καταθέτει τίς απόψεις του μέσα από τήν δική του όπτική γωνία καί τό γυμνασμένο θεολογικό του κριτήριο. Στο πρώτο μέ άφορμή τήν ανάγνωση του βιβλίου «Η ώραιότερη ίστορία του Θεού» ό Ι.Γ.Κ. συνδιαλέγεται μέ τρεΐς σύγχρονους έπιφανείς θεολόγους, J.Bottero, M.A. Ouanknin καί J.Moingt καί έκφράζει τήν ένδιαφέρουσα άποψη ότι ή Βίβλος δέν άποτελεί ένα άλφαβητάριο σχολαστικής καί άπολιθωμένης δογματικής, αλλά περισσότερο ένα έγχειρίδιο α-θεολογίας. Αρχικά ό συγγραφέας συμερίζεται τίς απόψεις καί των τριών έπιστημόνων σχετικά μέ τήν δυναμική του δόγματος (J.Bottero), τήν άνεπάρκεια του ιουδαϊσμού νά έρμηνεύσει τήν Βίβλο (M.A. Ouanknin) καί τήν ευθύνη τής θρησκείας γιά τόν θάνατο του Χριστού (J.Moingt) στην πορεία όμως αντιπαράβάλλεται μέ τόν τελευταίο όταν αυτός εισαγάγει έναν νέου τύπου νεστοριανισμό μέ τό έλκυστικό καί σήμερα σχήμα τής ένόικησης. Στο άλλο κείμενο πού τιτλοφορείται «ή άπάντηση των "38" στην εισήγηση του πάπα Βενέδικτου 16ου στο Ρέγκενσμπουργκ», ό συγγραφέας προκρίνει τόν διάλογο ανάμεσα στις δυό μεγάλες μονοθειστικές θρησκείες πάνω σέ μία νέα βάση πού δέν είναι άλλη από αυτήν τής αυτοκριτικής μέ ανθρώπινη λογική έτσι ώστε ό κίνδυνος τής θρησκευτικής βίας πού άπειλεί πάντα τόν σύγχρονο κόσμο νά περιοριστεί όσο γίνεται περισσότερο.

Συνεκδοχικά θά λέγαμε ότι τό βιβλίο του Ι.Γ.Κ. άποτελεί μία νέα πρόταση γιά τά θεολογικά πράγματα. Ο Λόγος Θεολογίας είναι μία νέα ανάγνωση τής θεολογίας – όρθόδοξης καί δυτικής – μέσα από τό πρίσμα τής κένωσης του Θεού Λόγου καί τής συγκατάβασης του στην ανθρώπινη έμ-πονη πραγματικότητα. Ο συγγραφέας δέν διστάζει νά υίοθετήσει νέους όρους τούς όποιους άντλεί από τήν από-δαιμονοποιημένη δυτική θεολογία καί τούς φιλτράρει μέ τό δικό του αισθητήριο, προσπαθώντας νά άποδώσει τήν άλήθεια των πραγμάτων. Κλείνοντας θά θέλαμε νά πούμε ότι ό ποιητικός καί συνάμα βιωματικός λόγος του συγγραφέα έπαληθεύει τό γεγονός ότι ή θεολογία δέν είναι μία έπιστήμη γιά τούς εκλεκτούς, αλλά γιά όλόκληρη τήν κλητή ανθρωπότητα.

Δημήτριος Αβδελας  
κοινωνιολόγος τελειόφοιτος Θεολογίας